

Največji slovenski dnevnik v Zedinjenih državah Velja za vse leto \$3.50 Za po! leta \$20.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily in the United States Issued every day except Sundays and Legal Holidays. 50,000 Readers

Telephone: CORTLANDT 4687.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

Telephone: 2876 CORTLANDT.

NO. 251. — ŠTEV. 251.

NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 25, 1918. — PETEK, 25. OKTOBRA, 1918.

VOLUME XXVI. — LETNIK XXVI.

Pregled najnovjših dogodkov

Maršal Haig je v pretekli noči sporočil, da se je zlomilo odpet sovražnika na celi petindvajset milj dolgi front...

Ameriške in angleške čete napredujejo na petindvajset milj dolgi front...

Severno od Valenciennes se je hitro izčistilo vmes ležeče ozemlje pred reko Selde...

Angleži so prekorčili Ecaillon reko pri Beaudignies, severno od gozda Mormal...

Južno od tega gozda se je popolnoma izčistilo takozvani "škofski" gozd...

Na desnem krilu Haigovega napredovanja so prekorčili Francozi Sambre-Oise kanal...

Francozi so tudi napredovali na važen način med Oise in reko Serre...

Amerikanci istočno od Meuse so večer napredovali za pet osmih milj...

Vojaske opazovalci nadlegajo s spekulacijo glede možnega naravnega Amerikancev...

Možnost obnovljenih italijanskih napadov v velikem obsegu se je uvedlo z zavzetjem gore Sisemol...

BATTLE LINE OCT. 6th. LINE OCT. 18th. GAINS SINCE SATURDAY

PREGLED ZAPADNEGA BOJIŠČA.

Hindenburg za mir

Feldmaršal odobrava mirovno gibanje. Dolzan je podpirati kajzerjevo vladu.

iz Avstrije

Avstrija baje zamore sprejeti pogoje predsednika Wilsona, pravi Hussarek.

Kodanj, Dansko, 24. oktobra.

Baron Hussarek, avstrijski minist. predsednik, je v tork v avstrijski gospodski zbornici na Dunaju izjavil...

Izjavil je, da je bila zgodovinska in osnovna ideja habsburške monarhije, da naj imajo vsi njeni narodi enake pravice!

Po njegovem mnenju ne bo imel odgovor predsednika Wilsona za posledico, da bi se preknilo z izmenjavanjem nazorov.

Češki poslanci so izjavili, da je načrt, vsebovan v cesarskem manifestu, za ustanovljenje češke države, za češke strani nesprejemljiv.

NEMŮJA IN ŮLOVEČANSTVO.

Nemčija pravi, da noče biti — Ůlovečanska.

Amsterdam, 24. oktobra. — V poloficijelni "Norddeutsche Allgemeine Zeitung" v Berlinu se je objavilo zanikanje, da je odredila Nemčija prenehanje uničevanja na zapadni fronti.

List zanikuje tudi časnikarska poročila od zunaj, da je nemška podmorske Ůolne poklicale nazaj v tozadavne postojanke ali baze.

S francosko armado, 23. oktobra.

Feldmaršal Hindenburg je v svojem povelju na Ůastnike na bojnem polju, omenjajoŮi tudi pogajanja za premirje, izjavil, da odobrava mirovno gibanje in je voljan podpirati vladu.

Nemški prestolonaslednik v povelju na armadne skupine pod njegovim poveljstvom opozarja Ůastnike na njihovo odgovornost, ki jih zadane, ako izgube kako postojanko ali premenijo na kak naŮin Ůrto brez povelja.

V francoske roke so prišle nekatere tozadavne listine.

PolitiŮni dogodki zadnjih dni, — pravi Hindenburg, — so povzročili najveŮji utis pri armadi, posebno pri Ůastnikih. Moja dolžnost je podpirati vladu, katero je postavilo njegovo veliŮanstvo. Odostrjem korake, ki so bili storjeni nasproti miru. Nemška armada ima premoŮ nad vsemi drugimi, v kateri so Ůete in Ůastniki. Bodo nikdar peŮali s politikoi. Ůelimo držati se teh principov. PriŮakujem, da bo zaupanje, ki je bilo stavljeno v mene v dnevih uspehov, zdaj Ůe moŮnejše.

Kronprincevo povelje je krajše in se glasi:

Izmenjava diplomatskih not mi daje priliko, da prekliŮem svoje povelje, po katerem prevzame vsak Ůastnik odgovornost, ako izgubi kako postojanko ali pa premeni svojo obrambno Ůrto brez povelja. Neko drugo povelje najvišjega poveljstva pravi: — Diplomatska pogajanja z namenom konŮati vojno so se priŮela. Njih zakljuŮek bo vse bolj zadovoljiv v primeri s tem, kako

Nad 2 miliona Amerikancev

Washington, D. C., 23. oktobra. Ob istem Ůasu, ko se je v Beli hiši objavil odgovor na nemško noto, so bila objavljena tudi pisma med vojnim tajnikom Bakerjem in predsednikom Wilsonom, ki kaŮejo, da je bilo od 8. maja 1917 poslanih v Evropo 2.008.931 ameriŮkih vojakov.

Zahteve Pariza

Pariz bo vstrajal pri tem, da se zahteva 'nevrjetno drastiŮne' pogoje. — PoloŮaj se nahaja v rokah Focha, Pershinga in Haiga.

Pariz, Francija, 24. oktobra.

Oficijene komentarje glede odgovora predsednika Wilsona na nemško poslanico, ki so prišli v roke Ass. Press, se lahko sumariŮira na naslednji naŮin:

Zadnji odgovor predsednika Wilsona izpreminja celo stvar v vojaško vprašanje, glede katerega lahko odloŮijo Foch, Haig in Pershing.

PoloŮaj pa je dejanski neizpremenjen, dasiravno je izmenjava poslanice undila v pogled v zadevo. NemŮije ter je mogoŮe pospešila notranje reforme v NemŮiji. BodoŮi odgovor bo moral biti vojaški odgovor od strani vojaških voditeljev NemŮije.

Francoski narod Ůuti, da ni vprašanje notranjega ustroja NemŮije tako važno kot je zagotovilo proti zopetnemu ustajenju nemške militaristiŮne politike, ki je pospešila izbruh ideanje vojne.

Mi ne vemo, v koliki meri je NemŮija odkritosreŮna glede svojih notranjih reform. Dosti poviŮda imamo za dvom z ozirom na odkritosreŮne njih ciljev v tej smeri. NajveŮja stvar za nas je zagotoviti, da se ne bodo nahajale stvari v istem poloŮaju, kot so se nahajale pred vojno.

Washington, D. C., 23. oktobra.

Ob istem Ůasu, ko se je v Beli hiši objavil odgovor na nemško noto, so bila objavljena tudi pisma med vojnim tajnikom Bakerjem in predsednikom Wilsonom, ki kaŮejo, da je bilo od 8. maja 1917 poslanih v Evropo 2.008.931 ameriŮkih vojakov.

Pismo vojnega tajnika se glasi:

Washington, 22. okt. 1918. Dragi g. predsednik — VeŮ kot 2 miliona ameriŮkih vojakov se je odpeljalo iz pristaniŮ te deŮele, da se vdeleŮe vojne onstran morja. PoroŮajoŮi to dejstvo, sem prepriŮan, da Vas bodo zanimali naslednji podatki, ki kaŮejo napredek našega vojnege delovanja:

V svojem pismu z dne 1. julija 1917 sem Vas obvestil, da se je od 8. maja 1917 do 30. julija 1918 izkreato v Franciji ali pa je na potu tja nad en milijon moŮ.

Od 1. julija 1918 so bila po meseci naslednja vkreanja:

Table with columns for month and number of troops: Julij 306.185, Avgust 290.818, September 261.415, Oktober od 1. do 21. 131.398, Skupaj 989.616, Vkreanja do 1. jul. 1918 1019.115, Skupaj 2.008.931.

V naših operacijah onstran morja, mislim, da imamo dovolj vzroka, da smo ponosni na uspeh, ki je bil doseŮen. NaŮe izgube so bile izvanredno majhne, ako pomislimo na obseg vojaŮtva, ki je bilo prepeljano in za to se imamo zahvaliti uŮinkovitemu varstvu, katero nudi ameriŮska spremljevalna sluŮba mornarici. Pri poŮiljanju Ůet preko morja so

Bolgarska grozodejstva

UMRLO JE PETDESET TISOŮ SRBSKIH UJETNIKOV. — BOLGARI SO GRDO POSTOPALI Z UJETNIKI — TUDI NEMCI NISO ZAOSTAJALI. — ANGLEŮKI UJETNIKI.

London, Anglija, 23. oktobra. — Kakor se poroŮa iz bolgarskega glavnega mesta, je vŮeraj Ůel skozi Zofijo prvi oddelek angleŮkih ujetnikov, katere so Bolgari vjeli in so bili po mirovni pogodbi z Bolgarsko zopet izpuŮeni. PoroŮa se tudi, da je vsled slabega bolgarskega ravnanja umrlo 40 do 50 odstotkov srbskih ujetnikov v bolgarskih ujetniŮkih taborih.

Bruges, Belgija, 23. oktobra. — Belgijski vojski v osvobodnem ozemlju Belgije so razkrili nov in pretresujoŮ dokaz nemŮskih grozodejstev od strani nemŮskih oblasti. Našli so veliko Ůtevilo ruskih vojakov, ki so bili vjeti pred tremi leti in so delali v nemŮskih vrstah. Z Rusi so postopali s skrajno brutalnostjo in so bili prisiljeni k delu za bojno Ůrto. O ruski revoluciji niso niŮesar vedeli in niti o carjevi smrti in o brest-litovskem miru.

Rim, Italija, 23. oktobra. — Avstrijsko sistematiŮno in nevrjetno kruto postopanje z italijanskimi vojnimi ujetniki povzroŮa veliko zanimanje.

Noben narod, ki spoŮtuje samega sebe, ne bi tako postopal s ŮloveŮskimi bitji, in noben narod si ne bi za bodoŮnost nakopal toliko sovraŮtva. — je rekel ameriŮski zgodovinar pisec vojnih dogodkov, ki je napravil posebne preiskave v te razmere in se je potrudil, da bi dosegel boljŮe avstrijsko postopanje s temi ujetniki.

Ceni se, da ima Avstroogrška okoli 400 tisoŮ Italijanov v vojnem ujetniŮstvu, medtem ko se nahaja v Italiji nekaj manj kot to Ůtevilo. Z avstrijskimi vojnimi ujetniki v Italiji se postopa dobro v italijanski poslanski zbornici se je celo zatrjevalo, da se Ů njimi boljŮe postopa kot z italijanskimi vojski na fronti.

Mnogim izveŮbanim mehanikom se je celo odkazalo delo v industrijskih napravah in dobivajo dobre plaŮe; drugi pa so zaposleni na poljih ali pri gradnji raznih podjetij. Ujetnikov ne pretepaŮo in ne trpe pomanjkanja; bolni in ranjeni se poŮiljajo v bolniŮnice.

V nasprotju s tem pa so italijanski vojni ujetniki v Avstriji prisiljeni delati za par centov na dan. Trpe pomanjkanje, jih pretepaŮo, straŮe jih ranijo ali ubijejo; prenaŮati morajo neŮloveŮsko trpljenje, delati morajo celo, Ůe so bolni.

Pogosto postanejo jetiŮni in umirajo. Na tisoŮe zapriŮeŮenih izjav vsebuje te trditve in se nahajajo v arhivu vojnege urada. Vse te izjave so podali vojni ujetniki, ki so ubeŮali ali pa so bili zamenjani.

Po dogovoru med italijanskimi in avstroogrskimi RdeŮim kriŮem je sklenjeno, da se vsak teden izmenjajo nesposobni ujetniki potom Ůvice. Po tej pogodbi jih dobi Italija 350 na teden.

35 odstotkov vojnih ujetnikov se vrne v najviŮji meri tuberkuloze. — je rekel dr. Oswald Polimanti, kateremu je poverjena zdravniŮska preiskava ujetnikov.

Telesa vrniŮih se ujetnikov govore najboljŮo povest. Pogosto pripovedujejo, kako so bili vjeti kot moŮan moŮ, kako pa se je Ů njimi slabo postopalo, kako so dobivali malo hrane, da so morali delati po 18 ur na dan, kako so dobivali slabo hrano, ko je priŮlo na 15 ljudi samo en funŮ kruha z redko juho na dan. Kruh, ki je bil za nje poslan od doma, ni nikdar priŮel do njih. Ako pa je priŮel, so straŮe najprej polovico kruha pokradle.

Ako vojaki, ko so enkrat vjeti, noŮejo dati nikakih vojnih informacij, jih muŮijo, puste stradati, ali pa jih vstrele.

Jugoslov. demokratska država

Zastopniki Slovencev, Hrvatov in Srbov so izjavili, da hoŮejo imeti jugoslovanski narod neodvisno demokratsko drŮavo. — StaliŮe avstrijskih Nemcev in MadŮarov.

Basel, Ůvice, 23. oktobra. — Dne 5. oktobra je bil izvoljen v Zagrebu Narodni IzvrŮevalni Odbor. Izvoljen je bil narodnem zborovanju Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Zborovanje, na katerem so bili zastopani Jugoslovani, je izdal ugotovilo, da bo Odbor zastopal politieo vodstvo Jugoslovancev ter da se bo zavzemal za vstanovitev neodvisne suverenske drŮave na demokratskih podlagih.

Odbor si je nadel sledeŮo nalogo: ZbrutiŮi Slovence, Hrvate in Srbe na narodni podlagi brez oziroma njihove sedanje politiee meje. Naloga odbora je osnovati neodvisno suvereno drŮavo na demokratskih podlagih.

Nadalje je sklenil skrbeti, da bodo narodnosti, v katerih imenu govori, zastopane na mirovni konferenci.

Odbor je odloŮno zavrnil vse poskuse avstrijske vlade, ki je hoŮela po svoje reŮiti narodnostne probleme v Avstriji.

Odbor garantira prosti razvoj vseh narodnostnih veŮin, ki bi bile del na ta naŮin organizirane drŮave.

Sosednjim drŮavam bo zagotovljen prosti dostop do morja, seveda s pogojem, da ne smejo krŮiti pravice jugoslovanske drŮave.

ROJAKI, NAROŮAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEŮJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŮAVAH.

"GLAS NARODA"

NEWSPAPER PUBLISHING COMPANY
Published Daily (Slovenski Dnevnik)
Established and published by
FRANK HAKSER, President
LOUIS BENEDIE, Treasurer
Place of Business of the corporation and addresses of above officers,
62 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na celo leto vaju list na Amerikje
in Canada \$8.00 Za pol leta na mesto New York \$4.00
Na pol leta 4.00 Za četrt leta na mesto New York 1.50
Za četrt leta 1.00 Za inostranstvo na celo leto 6.00
"GLAS NARODA" Izhaja vsak dan izvenredno nedeljo in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Published every day except Sundays and Holydays
Subscription yearly \$3.50.
Advertisement on agreement.

Depilni brez podpisa in očetnosti se ne priobčujejo.
Denar naj se blagoviti pošiljajo po Money Order,
ali navedeno braja naročnikov prošimo, da se sam tudi pošiljajo
samostojno, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"
62 Cortlandt St. New York City
Telefon: 2576 Cortlandt

Kratek pregled

Sedaj, ko smo prišli ameriški Slovenci s svojo politiko že precej na jasno, se nam zdi umestno še enkrat pregledati razvoj v zadnjih štirih letih. Da zvečeno na podlagi teh zadnjikov, začnimo s skupnim uspešnim delom, kot je bilo doslej.

Takoj po izbruha vojne se je osnoval v Londonu Jugoslovanski Odbor. Naloga tega odbora je bila seznaniti svet z Jugoslovanskimi narodi ter z njihovimi težnjami in cilji. Malokdo nas je poznal. Kdor nas je poznal, pa ni hotel veliko slišati o nas. Vsi so nas smatrali za verne pristaše Avstrije in so nas metali z Nemei in Madžari v isti žakelj. Sprva ni Jugoslovanski Odbor s svojimi dokazovanji veliko opravičeval.

Zavezniki so namreč imeli o Avstriji malo boljše mnenje kot ga je v resnici zaslužila. Uverjeni so bili, da ni toliko kriva kot je kriva Nemčija in da je ne sme zadeti tako težka usoda kot naj zadene Nemčijo v slučaju zavezniki zmage.

O kakšni razdelitvi Avstrije se v začetku ni veliko slišalo. Najodličnejši zavezniki diplomati so javno izjavljali, da se nečajo mežati v notranje avstrijske zadeve ter pristavljali, da je njihova edina želja, da bi se Avstrija odepila od Nemčije.

Jugoslovanski Odbor je imel sila težavno stališče. Edino, kar mu je preostajalo je bilo, stopiti na ta ali oni način v stik s kakim članom entente ter potom njega doseči kaj dobrega za naš narod. Najbližja jim je bila Srbija. Tako je prišlo do znane deklaracije na otoku Krfu, Srbija, zavezujoč se svojega ugleda, je sklenila z zastopnikom avstrijskih Slovencev in Hrvatov pogodbo, ki ni popolnoma odgovarjala vsem našim težnjam. Umevno je, da se srbski kralj ni hotel odpovaldati na ljubo avstrijskim sužnjem. Pa naj je bila njihova želja po svobodi še tako velika in naj je bilo njihovo zaničevanje Avstrije in Nemčije še tako očividno, avstrijski sužnji so bili vseno.

Takoj, ko je bila podpisana Krfska deklaracija, se je začel za vezniški svet zanimati za Slovence in Hrvate. V časopisih so bile cele kolone o našem gibanju, o naših deželah in našem življenju. Prišli so med svet.

Agitacija se je vedno bolj razširjala. Ljudje v stari domovini so dobili pogum, vedoč, da so zavezniki žnjimi, in so ob najrazličnejših prilikah odločno nastopali proti svojemu krivičnemu gospodarju. Ena najzanimivejših točk v Krfski deklaraciji je točka, da bo narodna skupščina določila notranji ustroj svobodne Jugoslavije. Na to točko smo židali vse svoje upe.

Toda kmalo se je vse precej izpremenilo. Zgodili sta se dve zelo značilni stvari. Srbski vojski so s pomočjo Angležev in Francozov začeli poditi sovražnika iz svoje dežele. Umevno je, da s tem vred naraščala samozavest Srbov in da so zahrepenili glede našega medsebojnega vprašanja po večjih in obširnejših koncesijah kot jih določa Krfska deklaracija.

Eden najuglednejših hrvaških politikov, dr. Hinković, je te dni izjavil, da je eden obvezancev Krfske deklaracije prelomil svojo besedo. Povedal sicer ni, kateri obvezanec, toda mi vemo, da ta obvezanec ni bil dr. Trumbić, načelnik Jugoslovanskega Odbora.

Skoraj v istem času je na največji svetovne zgradovine, predsednik Wilson izjavil, naj si Slovenci in Hrvati sami določijo svojo usodo.

Ko je to izpregovoril, je izgubila Krfska deklaracija veliko svoje veljave.

Narodu v domovini je dana prosta volja, če jo sprejme ali ne. Nikdo ga ne bo silil, da jo sprejme in nihče mu ne bo zamermal, če jo zavže.

Svobodna Srbija je en faktor, drugi faktor so pa avstrijski Slovenci in Hrvati, katerim je predsednik Wilson zajamčil svobodo. Ako bosta oba spoznala potrebo združitve, se bosta združila na pogojih ki bodo oba zadovoljili.

PRAVILA NARODNEGA SVETA.

- a) Delovanje za zedinjanje jugoslovanskega naroda v neodvisno državo.
- b) Sistematično delovanje za popolno enakopravnost našega jezika v šolah, pri upravi in v javnem življenju.
- c) Protekija za narodne manjšine, organizirano delovanje za narodne manjšine in borba za narodno izobrazbo.
- d) Upostavitve našega jezika v vse javne uprave in podvzeta.
- e) Razvijanje in branjenje vseh skupnih interesov in narodne zavesti, da se pospeši gospodarska osvoboditev.
- f) Ljudsko zastopstvo in branjenje koristi našega naroda na vseh vprašanjih, o katerih menijo faktorji, ki so zastopani v Narodnem Svetu, da so skupne koristi.
- g) Branitev in pospeševanje skupnih kulturnih zadev.
- h) Castna vprašanja in vprašanja glede narodne discipline.

Rudarstva v Bosni in Hercegovini' Plebiscit na Sloven-skem

Pod tem naslovom poroča ljubljanski "Slovenec" 1. avg.: Poročali smo že, da se je bosnenska vlada dogovarjala z madžarskimi kapitalisti o prodaji vseh bosanskih rudnikov in rud. Uspeh teh dogovorov ni znan. Da se vidi, koliko bogastvo leži v rudah Bosne in Hercegovine, prinašamo statistiko same rudarske uprave. Razume se, da so ti podatki še izpred vojne.

Rudarstvo B. in H. upravljajo pridobitni odsek bos. here. vlade, kateremu je prideljen poseben odsek, imenovan "rudarski odsek". Sama politična rudarska uprava pa je v rokah skupnega ministra za B. in H. V čisto državnih rokah je šest premogovnikov in sicer:

1. — Premogokop v Kakuju, ki leži ob železniški progi Broč-Gruž, proizvaja letno okoli milijon metrskih stotov premoga. — Debelost plasti premoga znaša 5-6 metrov. Zaposlenih je 600 delavcev in 23 uradnikov in poduradnikov.

2. — Premogokop v Banjaluki, ki je še nov, proizvaja letno 150 tisoč metrskih stotov premoga. — Debelost plasti premoga znaša 6-8 in pol metra.

3. — Premogokop v Brezi pri Visokem je odprt šele 1907 in proizvaja letno 500 tisoč metrskih stotov premoga. Debelost premoga znaša okoli 5 metrov. Za poslenih je 600 delavcev in 14 uradnikov in poduradnikov. Rudnik se hitro razvija zaradi ugodne lege in ker leži premog blizu zemeljskega površja.

4. — Premogokop v Zenici proizvaja letno okoli 800 tisoč metrskih stotov premoga; ima tri debele plasti premoga, od katerih je ena debela 17 in pol metra, druga pa 8 in pol metra. Njemu pripada premogokop v Bijeljini, ki proizvaja 13 tisoč metrskih stotov premoga; zaposlenih je v obeh rudnikih 760 delavcev.

5 in 6. — Najstarejši od vseh premogokopov v Kruki pri Tuzli, ki proizvaja letno okoli milijon metrskih stotov premoga. Ima dve različni plasti premoga, od katerih je ena debela 17 in pol metra, druga pa 8 in pol metra. Njemu pripada premogokop v Bijeljini, ki proizvaja 13 tisoč metrskih stotov premoga; zaposlenih je v obeh rudnikih 760 delavcev.

Rudnika soli sta v Kruki in Siminhanu pri Tuzli, ki dajeta letno 120 tisoč metrskih stotov soli in sta državna last. Največje rudarsko zasebno podjetje je rudokop železa in talilnica železa v Varešu in industrijsko železno društvo v Zenici. Rudokop in talilnica v Varešu proizvaja letno okoli milijon metrskih stotov železne rube, a razen tega še 300.000 metrskih stotov surovega in 300 tisoč metrskih stotov litega železa.

Ruda ima 30 do 50 odstotkov železa in se smatra za najboljšo v monarhiji. — Industrijsko železno društvo v Zenici proizvaja letno 150 tisoč metrskih stotov železnej rube. Gornjeogrsko rudarsko in talilno društvo v Fojnici, katerega uprava se nahaja v Budimpešti, proizvaja letno okoli 75 tisoč metrskih stotov žveplene peska. ki vsebuje gotov odstotek zlata.

— Bosensko delniško društvo za industrijo premoga "Una", katerega urava se nahaja v Zagrebu, ma rudokope v okraju Bos. Novi, ki dajejo letno okoli 900 tisoč metrskih stotov premoga. — Delniško društvo za industrijo magnetita v Zepču je v rokah madžarskega kapitala in proizvaja letno 3000 met. stotov magnetita. Rudarska zadruga "Bosna", katere uprava je v drž. rokah, ima več rudnikov vangerske rube, ki dajejo letno okoli 35 tisoč met. stotov čiste manganske rube; nadalje rudnik bakra, živega srebra, kroma in svine.

Tekom vojne je pričela kopati vojaška uprava rudo v Ljubiji, okraj Prijedor. Ta rudnik daje dnevno okoli 1000 ton rube, ki vsebuje 60 odstotkov železa; dela 3000 ljudi.

Razen imenovanih podjetij je še veliko manjših, ki so manjše vrednosti in le za lokalno uporabo. — To je kratek pregled vseh državnih in zasebnih rudarskih podjetij v Bosni in Hercegovini. Da pa leži v bosenskih in heregovskih planinah neizmerno bogastvo rud, ki je nedotaknjeno in ki se zaradi slabih železniških zvez ne more kopati, je brez vsakega dvoma.

Zato se prav nič ne čudimo madžarskim kapitalistom, da so obrnili svojo pozornost na te neizčrpane zaklade, ki se na mnogih krajih po mišljenju strokovnjakov ne bodo mogli izčrpati niti tekom tisoč let intenzivnega dela.

Ave Wilson!

Pokajo verige, odpadajo okovi muk, trpljenja, nesreč, solz in krvi. Je napolnila zora novega dne nosečega v svoji zarji veličastno svetlobe.

Svoboda! Naša svoboda! Z eno potezo peresa je železna roka Woodrowa Wilsona zapečtila usodo naše narodne bodočnosti, davši tej bodočnosti ime SVOBODA. S taisto potezo peresa je zrušeno za vedno gospodstvo Nemecev in Madžarov, gospodstvo Habsburžanov nad našim narodom. — Potem ko je bila priznana upravičnost narodnih aspiracij Jugoslovčanov, ni predsednik "več svoboden, sprejeti samo 'avtonomijo' teh narodov kot temelj mira, temveč vezan, da vstaja na stališču, da bodo ti narodi, ne pa on sodniki o tem, kakšen cin avstro-ogrsko vlade bo zadovoljil njihove aspiracije in njihovo razumevanje njihovih pravic in usode kot članov družine narodov."

To so težke, usodepolne besede ker na podlagi njih je samo en odgovor onih, ki so omenjeni, in to je: **Noben cin, nikakšni manifesti nikakšne obljube, nič ne more obdržati več Jugoslovčanov v sklopu avstro-ogrsko monarhije. Oni hočejo svobodo, zedinjenje, neodvisnost. Oni hočejo svojo državo, urejeno tako, kakor to hoče narod, in samo narod.**

Z Wilsonovim sklepom je zapečaten propast te najbolj trhljene države na svetu, s tem odkolom je dobil naš narod v roke "svojo veliko diplomu", ki odstranjuje vse ustave in neustave, stare in nove, ki so v preteklosti vezale in ki so nameravale v bodočnosti vezati naš narod v robstvo ali odvisnost. **Samoodločevanje, jasno in neomejeno, brez vsakega ozira na vse, izvzemši na popolno neodvisnost in enakopravnost vseh treh delov našega naroda, to je obsodba, katero je predsednik Woodrow Wilson izrekel v imenu pravice in človeškega dostojanstva.**

Njegova beseda je — beseda vrhovnega sodišča, ker je celo človeštvo, bodisi radovoljno ali proti volji položilo v njegove roke oblast vrhovne odločitve. Kot najboljši izrazit predstavnik velikih idealov pomirjenega človeštva in veličastnih principov svobode in demokracije, je modro in razumno našel ono pravo pot, po kateri je mogoče dospeti do uresničanja teh idealov in principov. Pokazal je zlasti nam Jugoslovčanom, kje se nahaja izvor naše bodoče sreče, in nas povedel s svojo močno, ali očetovsko roko do hrama spoznanja, v katerem je z gorečimi erkami napisano geslo zdrave bodočnosti vsakega naroda: **Samoodločevanje.**

Preko samoodločevanja vodi pot do svobode; preko samoodločevanja vodi pot do edinstva Slovencev, Hrvatov in Srbov, preko samoodločevanja bomo zgradili svojo narodno državo tako, kakor to narod želi in kakor to zamašlja naš veliki zaščitnik Woodrow Wilson.

Slava Ameriki! Slava in hvala Wilsonu! Ave Wilson!

Srgjan Tucić.

SLOVENSKA POROKA

V nedeljo 13. oktobra sta v New Yorku sklenila zakonsko zvezo Mr. Frank Kompare iz lhan na Gorenjskem in Miss Agnes Lukežić iz Seniča na Dolenjskem. Kot pričee so prisostvovali Miss Helen Kompare, Miss Mary Yurkas, Mr. Anton Kompare in Lovreca Kuclar. Nevesta je bila marljiva pevka pevskega društva Danica, ki jo bo zelo pogrešala. Mladima zakonskima želimo obilo sreče.

POZOR, SLOVENC!

Kdor ima na prodaj železniko, bodisi italijansko ali nemško, naj se oglasi, kupec je tukaj. Pišite na naslov: Joseph Kaluža, Box 131, Harwick, Allegheny Co., Pa.

"Slovenski Narod" poroča 10. avgusta: Jugoslovanski klub na Dunaju je prejel veliko število novih izjav, s katerimi odobrava prebivalstvo majsko deklaracijo.

S Štajerskega:

Žene in dekleta iz Gorenje Savinje so poslale izjavo za majsko deklaracijo s 1314 podpisov. Slovenska katoliška izobraževalna zveza v Laporjah. Prebivalstvo vasi Levčev. Občinski odbor iz Žabljaka blizu Laporja.

Žene in dekleta iz Prevorja, okraj Kozje. Možje in fantje iz župnije Nova Cerkev blizu Celja (901 podpis). Prebivalci občine Lapanja vas blizu Mozirja (196 podpisov). Prebivalci vasi Trnovski vrh blizu Ptaja (151).

Prebivalci Sv. Vida nad Valdekom (369). Občina Sv. Urban v Slov. Goricah. Občina Dristelja, okraj Ptuj. Prebivalci občine Dristelja. Šolski svet iz Dobrne. Občinski svet v Slivnici blizu Maribora.

Prebivalci Sv. Barbare, župnija Haleze. Občinski svet v Ventaroveh. "Citilnica" v Hrašniku ob Savi. Prebivalci v St. Ilju (229). Prebivalci v Mali Nedelji blizu Ljutomeru.

Fantje iz St. Jakoba (93). Občinski svet v Tapanju, okraj Konjice. Občinski svet v Bačah, okraj Brezice. Občina Gofenjak blizu Slov. Bištrice.

Občina Burkovec, okraj Slov. Bištrica. Občina Žitnice, okraj Maribor. Prebivalci trga Vitenja. Mestni šolski svet v Gor. Retci blizu Laškega.

"Citilnica" v Sv. Jed ti nad Laškim. Prebivalci župnije Sv. Jedrte. Žene in dekleta iz okolice Slatine (85). Gor. Sečovo, Cerovec, Lečendol in Srgje (164).

Iz Sv. Križa, Rjavice, Stranca in Težsca (161). Žene in dekleta iz okolice Spodnje Sečovo (115). Žene in dekleta iz Tokačeva (124).

Prebivalci Sv. Trejce (135). Kmetje iz okrajja Ormož in duhovščina iz Kozjega. Občinski svet iz Kozjega.

S Kranjskega:

St. japonsko izobraževalno društvo v Ljubljani. Občinski svet v Kresnici blizu Litije. Prebivalci vasi Drenik in Vinurh blizu Snarca (72).

Prebivalci v občini Kresnica pri Litiji (491). Mečansko društvo v Kranju. Občinski svet v Loki pri Črnomlju. Žene in dekleta iz iste občine. Občinski svet v St. Lambertu blizu Litije.

Prebivalci v občini Božjakovo pri Metliki (232). Občinski svet iz Sinodola pri Senožečah. Občinski svet v Čatežu. Možje in fantje iz vasi Škofje in Zavrhek. Občina Naklo (95).

Žene in dekleta iz župnije Sv. Trojica pri Cerkljici. Slovenski duhovni iz Kočevja.

S Koroškega:

Žene in dekleta iz župnije Stebenj blizu Bektajna (63 novih podpisov, skupno 536). Žene in dekleta iz vasi Tekalec blizu Beljaka (22 podp.). Žene in dekleta iz Ukve v Kanalski dolini (189). Prebivalci vasi Brdo blizu Šmohorja (32 novih podp.).

Jugoslovanska Katol. Jednota
Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1900
Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:
Predsednik: MIHAEL ROVANSEK, box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROSZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačnih smrtnin: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VEHOVNI ZDRAVNIK:
Dr. J. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., NS. Pittsburgh, Pa.
NADZORNICI:
JOHN GOUZE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Ave 'M', So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.
POROTNIKI:
GREGOR J. PORENTA, box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, S. R. box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODBOR:
JOSEPH PLAUTZ, Jr. 452-7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minn.
MATT POGORELEC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.
ZDruževalni odbor:
RUDOLF PERDAN, 6026 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, O.
FRANK ŠKRABEC, Stk. Yds. Sta. box 63, Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407 - 8th Ave., Johnston, Pa.

Jednotino Glasilo: GLAS NARODA.
Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse priložne pa na predsednika porotnega odbora. Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bodo oziralo. Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovčanom za obilen pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvici. V blagajni ima okrog \$300.000 (tristotisoč dolarjev). Bolniških podpor, poškodnin in smrtnin je že izplačala do \$1.500.000 (en milijon in pol dolarjev). Bolniška podpora je centralizirana. Vsak opravičen bolnik si je svest da dobi podporo, kadar jo potrebuje. Društva Jednote se nahajajo po raznih naprednih slovenskih naselbinah. Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitev novih. Društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami. Za nadaljna pojasnila se je obrniti na glavnega tajnika.

4. POSOJILO SVOBODE.
Belgijska kraljeva dvojica v Bruges. Dunkirk, Belgija, 23. oktobra. — Belgijski kralj in kraljica sta v torek z aeroplanom obiskala Bruges. Iz Dunkirka sta odpotovala ob 8.45 dopoldne in sta pristala v Bruges pol ure pozneje. Obiskala sta glavne ulice in ljudstvo ju je veselo pozdravljalo. — Iz Bruges sta odpotovala ob enajstih stih.

Balgarski Krvni čaj
To je izvrstno zdravilo,
ker se ga lahko rabi za vsakega člana družine od dojenčka do stare matere. V vsakem domu bi moralo biti ob vsakem času. Da se preмага prehladnje, ga je treba vzeti vrela, ko se gre spet. Deluje naravnost na magičen način. Dela kri bogato in čisto, odstranjuje zaprtje, odstranjuje nerodnosti v jetrah in ledlah, v drobju in žolčniku.
Po pošti odpisano in zavaročano, zavitek ki zahtuje za celo družino, stane \$1.25. Pet zavojev po pošti \$5.00. Če hotete, vam pošljemo po C. O. D. Naslovite na H. H. Von Schick, predsednik Marvel Product Co., 9 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

Boljšje zdravljenje za manj denarja.
Profesor Doktor B. F. Mullin
Slovenski zdravnik-špecialist
411-4th Avenue, Pittsburgh, Pa.
Jas sem nastarejši zdravnik-špecialist za Slovence v Pittsburghu. Zdravim že več kot 38 let bolne moške in ženske. Ozdravil sem že na tisoče in tisoče oseb in morem tudi vas v zdravljenju raznih boleznih imati največ izkušnjo. Rabim samo najboljša zdravila. Imam najboljši elektrini stroj za preiskavanje, potem katerega se vidi celo vaše telo kot na dlan. K meni prihajajo ljudje od blizu in daleč, da jih zdravim. Zdravim razne bolezni uspešno in naglo. Govorim čisto slovensko. Moje cene so zmerne. Znanstveno pregledava smetani. Prišleki k meni kot k prijatelju.
Kdaj me od 9. ure zjutraj do 6. večer. V nedeljo samo od 10. ure zjutraj do 2. popoldne.

Slike iz zadnje ruske-poljske revolucije

(Nadaljevanje.)

Dekle je res ubogalo in tako stori... Dotted mesto je neko malo židovsko mesto, kjer se nahaja samo en umazan židovski hotel. Dekle je bilo popolnoma tuje ter ni še nikdar samo potovalo. Sedaj se pa nahaja tukaj sama v tujem kraju, v amazanem židovskem hotelu. Bala se je tako, da se je celo noč jakala ter ni niti minute zatnila očesa. Prejšnjo noč se je vozila iz Varšave do meje, potem je ves dan taval po obmejni postaji ter prosila, da bi jo pustili čez mejo v Avstrijo; nato se je zopet nekaj ur vozila v židovski hotel in slednjič ni v hotelu celo noč nič spala. Lahko si torej mislim, kako je bila izmučena. Ko je pa drugi dan šla k okrajnemu glavarju, je izvedela, da ne more dobiti dotičnega podpisu.

ga lista kakor živina ter ne poroča. Dotično mesto je neko malo židovsko mesto, kjer se nahaja samo en umazan židovski hotel. Dekle je bilo popolnoma tuje ter ni še nikdar samo potovalo. Sedaj se pa nahaja tukaj sama v tujem kraju, v amazanem židovskem hotelu. Bala se je tako, da se je celo noč jakala ter ni niti minute zatnila očesa. Prejšnjo noč se je vozila iz Varšave do meje, potem je ves dan taval po obmejni postaji ter prosila, da bi jo pustili čez mejo v Avstrijo; nato se je zopet nekaj ur vozila v židovski hotel in slednjič ni v hotelu celo noč nič spala. Lahko si torej mislim, kako je bila izmučena. Ko je pa drugi dan šla k okrajnemu glavarju, je izvedela, da ne more dobiti dotičnega podpisu.

mejo, ga prime avstrijska vlada ter ga izroči ruski oblasti, da ga kaznuje po svojih postavah; istakako pa stori tudi ruska vlada, ako pribeži tja iz Avstrije kak zločinec. Ne izročajo se pa politični zločinci. Ako bi se torej na Ruskem kdo pregrešil zoper postavo o razžaljenju ruskega carja in zbežal v Avstrijo, ga avstrijska vlada ne bo izročila. Rusija je torej zahtevala od Avstrije, naj ji ta izroči gospo Dobrodzičko. Sedaj je pa nastalo vprašanje, če jo Avstrija po postavi zamore izročiti. Vprašanje je bilo, če je to, kar je storila v Varšavi, navadnem zločin ali političen. Ruska vlada je trdila, da je navaden zločin, kakor vsak drug rop ali uboj. Toda stvar ni bila tako jasna, ampak izgledalo je veliko bolj verjetno, da je to političen zločin. Pri navadnem zločinu deluje hudodelce iz lastni povodov. Rečimo, ubij je koga, da bi ga oropal, ali iz jeze in tako dalje. Vedno pa radi samega sebe. Pri političnih dejanjih pa deluje človek ne radi samega sebe, ampak za celokupnost. Dobrodzička pa gotovo ni hotela ubiti Skalona niti radi ropa, niti iz osebnega maskevanja, ampak iz javnih ozirov, ker je v njem videla sovražnika svojega naroda in domovine. Učni pravdniki so si torej dolgo časa belili glave nad vladno željo in veliki diplomati so se pogajali med seboj radi njene osebe. Enkrat je že bila avstrijska vlada pripravljena izročiti Dobrodzičko Rusiji. Kaj pa mari velikim gospodom čno preprosto življenje. Samo da se mir in dobro razmerje med obema državama, pa če se tudi prekriži postavata, ki veli, da se politični zločinci ne izročajo drugi državi. Sedaj je pa nastalo še drugo pravno vprašanje, ki je učenim gospodom še bolj belilo glave in celo profesorji državnega prava na vseučilšču niso vedeli nobenega primernega odgovora. V dotičnih paragrafih je vedno govor o izročanju zločincev, ki so podložniki države, kjer se je zločin izvršil. Toda Dobrodzička se je poročila v Avstriji in po avstrijski postavi dobi ženska vedno državljanstvo svojega moža. Postala je torej avstrijska podložnica. Država pa vendar ne more svojih ljudi izročati drugi državi, da jih ona kaznuje, pa če so tudi tam izvršili kak zločin. Saj spada ona pod avstrijsko postavu in ne več pod rusko. Javno mnenje med Poljaki in tudi drugod je bilo odločno zoper njeno izročitev, pravno se je dela njena izročitev komaj zagovarjati, ker ni bila več ruska državljanica, ampak avstrijska. Naj gre torej pred avstrijsko sodišče, zaslišali so se glasovi. Toda tudi zoper to so nastali resni pomisleki. V tem je obstala težava, ali se zamore koga prisiliti, da se zagovarja pred avstrijskim sodiščem za stvar, katero je izvršil v tuji državi in še takrat kak zločin in zbeži čez avstrijsko

Pravniki so si belili glave, kaj storiti v tem slučaju. Prebrskali so vse postavbe in prišli slednjič do zaključka, na nima avstrijsko državno pravo nobenega paragrafa za tak slučaj. Na drugi strani se je pa vendar moralo nekaj zgoditi in vprašanje se je moralo rešiti. Drugače bi človek lahko v takih slučajih ostal brez kazni za svoj zločin. Vozel se je presekal s tem, da je avstrijska vlada odločila, da se Dobrodzička ne izroči ruski vladi, ampak postavi pred avstrijsko sodišče v kraju, kjer prebiva sedaj njen mož. To je bilo v mestu Vadovice, nedaleč od Krakova. Zbralo se je torej sodišče, da bi sodilo to zanotano stvar in celi svet je z zanimanjem sledil izidu. Preiskava je bila jako lahka in enostavna. Dobrodzička je prišla pred sodišče črna oblečena in v resnim nastopom, odgovarjala je kratko in jasno na vsako vprašanje ter ni ničesar tajila. Sodnik je vprašal: "Ali ste res izvršila zločin, katerega ste obdolženi?" "Res!" odgovori Dobrodzička. "Iz kakšnega vzroka ste to storili?" "Da bi ubila generalnega gubernatorja Skalona." "Ali imate zoper Skalona kakšno osebeno sovraštvo?" "Nobene! Ga nisem niti poznala." "Zakaj ste ga torej hoteli ubiti?" "Da bi ga kaznovala za vse zločine, katere je on povzročil našemu ljudstvu." "Ali mislite, da ga imate pravice kaznovati?" "Zgodilo se je to po vojnem pravu. Mi stojimo v vojni z rusko vlado in v vojni se sme ubijati svojega nasprotnika." "Ali ste to storili po lastni volji ali po naročilu drugih?" "Naročila mi je naša organizacija." "Vsak, kdor pripada organizaciji, je vojak in mora poslušati svojo organizacijo." "Ne!" Sedaj so imeli soditi porotniki. Dvorana je bila natlačena in občinstvo je z napetostjo pričakovalo, kak izid bo stvar vzela. Porotniki ne vrnejo iz posvetovalnice z resnimi obrazy, na katerih ni bilo mogoče čitati ničesar in nikdo ni vedel, kakšna beseda bo padla iz ust predsednika. Smrt ali življenje! Predsednik vzame listek in prečita: "Porotniki odgovarjajo na glavno vprašanje: "Nedolžna!" Po dvorani je zavladalo veselje in zneli so se živio-klici. Predsednik sodišča pa opominja k miru in veli izprazniti dvorano. Samo Dobrodzička je ostala resna in mirna ter nobena poteza se ni spreminila na njenem obrazu. Hladno, kakor prej pri zaslišanju, ko je visela med življenjem

in smrtjo, je stala sedaj, ko ji je narod priredil slavje. Zanj je bilo vse eno, če jo sodišče proglašajo za zločinko ali pa narod razkličje za svojo junakinjo. Bila je samo vojak v bojnem oddelku PPS in imela je samo eno zavest: vršiti svojo vojaško dolžnost. (Pride še.) Amerika in Jugoslavija Ta vojna je odkrila tudi nas. Odkrila je siromašen, ali pošten, politično razkosan, ali junaški, tih in močan, ali pesniški in veliki-dušen narod. Odkrila je obenem tudi vso našo preteklost. Tisočletje robovanja in preganjanja, morje solza in petoke krvi ter šume večal. Pokazala je svetu stotisoče prostovoljcev, in pozabiti ne smemo naših mater in sester, ki so, noseč svoje novorojence na prsih podpisovale ena za drugo jugoslovansko majnske deklaracije, s katero so za svoje potomstvo, za ona deteta, katere so dojile, zahtevale nekaj, najsvetejšega in najvišjega: da, kar morejo stariši zapustiti svojim otrokom, in to je svoboda! Bili smo razkopljani po vsem svetu, skoro vsakega tuji, samo manjšini poznaani. Potrpeljivo in poslušno smo vedno upali, čakali smo nečesa... In prišla je vojna. S prvo puško, ki jo je naznanila svetu, se je slišal prvi zdih. Bil je naš, kajti prva prelita kri je bila naša. Za vzdihom so se slišali glasovi, da glasovi klic, za njimi urnebesni krik in grom. In svet je strme gledal, čudil se volji, divil se žrtvam... In narod, ki se ima za svojo velikost zahvaliti samo svobodi, narod, ki je zanj vzdržal mnogo borb, ki je zna ceniti in spoštovati, ta veliki narod — narod Združenih držav — je s ponosom gledal na nas, kot na one, ki so njegove ideale najboljše in najbolj navdušeno sprejeli. In Amerika nam preko svojega velikega predsednika sporoča: Svoboda, katero zahtevate in za katero ste toliko žrtvovali, bo zasijala tudi nad vašimi krovji. Duhovi vaših mučenikov se bodo upokojili, prelita kri bo maskevana, gladni otroci nahranjeni, vaši starci potolaženi. In ona — velika in idealna Amerika — sklepa za vse čase več nego bratsko, več nego prijateljsko rvezo med Ameriko in Jugoslavijo. Z vojno nastalo, z žrtvami utrjeno, s krvjo prekaljeno prijateljstvo med Ameriko in Jugoslavijo bo prvi in glavni temelj, na katerem bomo osnovali svoje bodoče javno življenje ter vse naše delo in napredek. Dve veliki in sveti imeni, dve zastavi svobode in časti, obe vsakemu Jugoslovani nili in dragi. Amerika je dala Jugoslaviji vse, dala ji je svobodo. Hvaležnost za to ni bila prazna beseda, ako bi je ne spremljala najglobokaja in

najiskrenejša ljubezen. Ljubezen, polna zatajevanja in sinovskih občutkov. Samo naprej! Moramo biti in hočemo biti dostojni prijateljstva in simpatije Amerike, za sedaj pa, dokler ji tega ne pokažemo z močnimi in služnimi čini, ji kličemo: Slava ti in hvala, o Amerika, slava in hvala tvojemu prvemu državljanu, tvojemu velikemu predsedniku Woodrowu Wilsonu! Dr. Ivan Bonaci. Svatovščina Zložil Franjo Neubauer. V spomin na dan 18. avgusta v št. Janžu na Dolenskem. Voz za vozom se pomika, pelje na poroko svate, dražestne družice pelje v svitlu solnčne luči zlate. Fraporec z vozov vihrajo, vse je v evetju in v zelenju, vsem žari oko in lice v čudovitem hrepenenju.

Solnce zlato, este bele, krepki fantje, evetne deve, zdrave brsi, čisti glasi zanjjo divne vse nepeve. V solnce blestečem odpira se dalja, glej na pr-stolu ovenčanem kralja mladega ženina glej! Zala kraljica ob strani sedi mu, gleda ljubeča nevesta v oči mu, vdanst brez dna in brez meje. Solnce miline kraljico razzarja, seva iz ženina sila viharja, kakor jo bliska oblak. Ljubla nevesta je SLAVIJA z juga, ženin je NAROD, ki več ne bo sluga, kralj bo odslej in junak! "Straža", 9. septembra 1918.

LISTNICA UREDNIŠTVA. M. O., Philadelphia, Pa. — Pošljite v glavni urad, v torek bo v našem listu priobčeno. NA PRODAJ imamo prave belgijske zajce čiste-ga plemena. Pišite za eno na: L. Pacak, West Willington, Conn. (25-28-10)

Nova moč, novo zdravje nova čista kri, za tri cente.

Dr. LORENZ, 644 Penn avenue Pittsburgh, Pa. Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jas sam že zdravim nad 23 let ter imam skušnjo v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas odzdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri zdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zaneseti na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma odzdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej. Jas odzdravim nastropjeno kri, masulje in lise po telesu, belami v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, živčne bolezni, ostabelost, bolezni v mehurju, ledicah, jetrah in ledocem, emicno, revmatizem, katar, slabo žilo, navduho itd. Uradne ure so: V ponedeljkih, sredo in petkih od 9. ure jutraj do 5. popoldan. V torek, četrtkih in sobotah od 9. ure jutraj do 8. ure večer, ob nedeljah pa do 2. ure popoldne. — Pe nočti ne zdravim. Pridite osebno. Ne pozabite ime in naslov: Dr. LORENZ, 644 Penn ave., Pittsburgh, Pa. Nekateri drugi zdravniki rabijo tolmачe, da vas razumejo. Jas znam hrvaško in is starega kraja, zato vas lažje zdravim, kar vas razumejo.

Dr. LORENZ, 644 Penn avenue Pittsburgh, Pa. EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK SPECIJALIST MOŠKIH BOLEZNI. Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jas sam že zdravim nad 23 let ter imam skušnjo v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas odzdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri zdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zaneseti na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma odzdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej. Jas odzdravim nastropjeno kri, masulje in lise po telesu, belami v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, živčne bolezni, ostabelost, bolezni v mehurju, ledicah, jetrah in ledocem, emicno, revmatizem, katar, slabo žilo, navduho itd. Uradne ure so: V ponedeljkih, sredo in petkih od 9. ure jutraj do 5. popoldan. V torek, četrtkih in sobotah od 9. ure jutraj do 8. ure večer, ob nedeljah pa do 2. ure popoldne. — Pe nočti ne zdravim. Pridite osebno. Ne pozabite ime in naslov: Dr. LORENZ, 644 Penn ave., Pittsburgh, Pa. Nekateri drugi zdravniki rabijo tolmачe, da vas razumejo. Jas znam hrvaško in is starega kraja, zato vas lažje zdravim, kar vas razumejo.

Ali ste bolni? Ako imate kako bolezen, ne gleda na to, kako dolgo in ne ostraje na to, kateri zdravnik vas ni mogel odzdraviti, pridite k meni. Vrniti vam bo vaše zdravje. Oddaljenost ali pa pomanjkanje denarja naj vas ne sadržuje. Vse zdravim enako: bogate in revne. Jas sem v Pittsburghu najboljši specialista za moške in sem nastanjen že mnogo let. Imam najbolje opremljen urad, tudi stroj za X-barke, s katerimi morem videti akosi vas, kakor akosi steklo. Imam svojo lastno lekarno, v kateri se nabavajo vse vrste domačih in imortiranih zdravil. Ne bodite boječji in pridite k meni kot k prijatelju. Govorim v vašem jeziku. En obisk vas bo prepričal, kaj morem za vas storiti. Imam Erlichov slovit 606 za krvne bolezni in odzdravim bolezen v nekaj dneh. Odzdravil sem tisoče slučajev ostabelosti, kožne bolezni, revmatizma, ledične in jetrne bolezni, arbenje, mosele in vse kronične bolezni. Službene ure: Prof. Dr. H. G. BAER, 311 SMITHFIELD ST., PITTSBURGH, PA. nasproti pošte. VARNOST — Održi to in pridite k meni.

Kako je v Nemčiji

("Glas Naroda" je začel probčati serijo člankov, katere je napisal ameriški časnikarski poročevalec Alfred G. Anderson. Zadnje dni se je mudil v Nemčiji in je s tem tvegati svoje življenje. Za časa svojega bivanja v glavnem mestu Nemčije je natančno spoznal vojaške, gospodarske in industrijske razmere. Po natančnem opazovanju vsega tega je prišel do zaključka, da je Nemčija izgubila vse upanje, da bi uspešno izvojevala sedanjo vojno.)

Piše Alfred G. Anderson.

(Konec)

Ena najbolj značilnih stvari, katere sem videl v Berlinu, je bila ta, da so bili skoraj vsi majhni otroci krivih in zverženih nog. Večkrat sem opazoval mlade deklice in dečke, in skoraj slednji med njimi je imel krive noge.

Ker si nisem mogel raztolmačiti cele zadeve, sem vprašal nekega švicarskega zdravnika, ki mi je rekel, da ni to nič čudnega. — To je vse vsled pomanjkanja hrane — mi je pripovedoval. — Vsled pomanjkanja hrane so se kosti popolnoma omeščale. Teža telesa pritiska na slabe kosti v nogah. Ni čuda, če se sčasoma skrivajo. Ti otroci s krivimi nogami so najboljši porok, da bo prihodnja generacija v Nemčiji slaba in betežna.

— Kako pa je s smrtnimi slučajev? — sem ga vprašal. — Veliko jih je. Veliko več kot panavadi. — Leta 1917 je bilo v Nemčiji sledeče razmerje: če je bil rojen en nemški otrok, sta dva Nemea umrla. Letos je nekoliko boljše, ker je vlada nekoliko uravnavala živilske razmere. Sedaj umirajo ponavadi le stari, ker jim manjka hrane in kateri je zadostna množina maščobe. Umirajo tudi dojenčki vsled pomanjkanja mleka.

Po natančnem opazovanju razmer sem prišel do zaključka, da ima lakota in pomanjkanje obširne posledice. Ne samo to, da umrje veliko število ljudi in da je prenelo novorojenčkov, pač pa tudi, da narašča število zločinov in bolezni.

Povedali so mi silno žalosten slučaj. V Berlinu je živila gospa Hempel, katere mož je bit ubit na bojišču. Imela je pet otrok v starosti od dveh do desetih let. Postala je noseča in pričakovala šestega otroka. Ker ni mogla vsled bolezni zaslužiti nobenega denarja, so jo poslali v bolnišnico. Sirote so do stradalih ter tekem enega tedna vse pomrle. Uboga mati je umrla par ur po porodu. Kmalo ji je sledil v smrt tudi novorojenček.

— Zdravil je tako malo — mi je pripovedoval švicarski zdravnik — da jih ne morejo dati stari ljudem. Kar jih imajo na razpolago, jih porabijo za otroke in mladino. Stari ljudje umirajo vsled tega, ker nimajo bolnišnice na razpolago zdravil.

Po Berlinu in med nemškim narodom sploh je najbolj razširjena jetika. Berlinčani so mi pripovedovali, da v Berlinu skoraj ni do ma, kjer bi ne bilo vsaj enega slaba jetike. Vse bolnišnice in sanatoriji so polni jetičnih ljudi.

Nadalje se je pojavila med Berlinčani tudi neka druga bolezen, katere dosedaj še niso poznali. Človek, ki zbolí na nji, se začne izpuščati po vsem telesu. Razen izpuščajev nastanejo tudi turi in ulješa. Ugledni zdravniki domnevajo, da je ta bolezen posledica prevelikega uživanja korenja.

Videl sem na stotine in stotine možkih, ženskih in otrok, ki so imeli na obrazu velike bule. Povedali so mi, da je ta bolezen posledica zavijanja saharina, kajti pravega cukra ni več mogoče dobiti.

Razne kožne bolezni povzročajo tudi umazanost. Mila namreč ni mogoče dobiti. Dobe se sicer nadomesti mila, ki pa niso dosti vredni.

Izredno me je tudi presenetilo veliko število zločinov, ki se danes dogajajo v Berlinu. Vzroki teh zločinov so v prvi vrsti pomanjkanje hrane, v drugi vrsti pa pomanjkanje obleke.

Pred vojno je bil Berlin primeroma "nedolžno mesto", sedaj se je pa vse izpremenilo. Dandanašnji je v Berlinu skoraj vsak dan kak umor, toda izmet vsakih desetih slučajev ponavadi uide en zločinca.

Zelo sem se pa čudil, da dnevno časopisje nič ne poroča o umorih in ropih. To je "verboten".

Berlinčani krađejo, kjerkoli morejo kaj ukrasti. Razbijajo šipe pri izlozihab in vlomljajo vrata.

Kolikokrat se tudi pripetijo, da znanjaka kaj iz zaloga, katere strazi vojniki. Toda to ni nazadnje nič čudnega. Tudi vojniki so lačni in tudi vojniki imajo družine doma.

Ni mi skoraj treba pripomniti, da je v Berlinu zelo razvita tajna prostitucija. Navsezadnje je to tudi umevno. Ker ženske s poštenim delom ne morejo toliko zaslužiti, da bi se preživele, prodajajo svoje telo.

Veliko Nemcev se je izselilo začetkom vojne na Dansko in v druge sosednje nevrnalne dežele. Oblasti so to dopustile, češ, jih že vsaj ne bo treba preskrbovati s hrano in drugimi potrebščinami.

Po Danskem takorekoc kar mrgoli samih uglednih Nemcev. — Predno so odšli z doma, so se preskrbeli s potrebnim denarjem, vsled česar sedaj še precej dobro žive.

Toda pomisliti je treba, da tudi na Danskem vlada taka revščina in pomanjkanje. V nekem danskem pristanišču sem videl na lastne oči, kako so se zgrudili trije mornarji vsled oslabelosti.

V Berlinu se je že večkrat pripetilo, da je gospodar umrtel delaveca, očeta par otrok, ko mu je hotel ta ukrasti hlebec kruha.

Oblasti z zločine: precej ostro postopajo, vendar kazni niso tako velike kot bi morale biti.

Za največje tatvine v Berlinu so odgovorni prevozniki, oziroma firme, ki imajo konje in vozove.

Taki prevozniki čakajo ponavadi na postaji in love svoje žrtve. Če vidijo kaknega potnika, da ima dosti prtljage, ga takoj obsujejo in mu pravijo, da mu bodo za zelo malo ceno prepeljali prtljago v hotel.

Tujec se ponavadi vjame na take limanice in jim izroči svoje kovcege. Toda ko jih jim je enkrat izročil, ni od njih niti duha niti slaha. Izvoščki ponavadi odpeljuje kovcega na kak oddaljen prostor, kjer jih prodajo za vsebino vred živilskim špekulantom.

Rumunska kraljica

Rumunska kraljica Marija, poznana vsled svojih dobrih del v bolnišnici, odkar so se pričele sovražnosti, je postala od tedaj, ko je Bolgarska podpisala premirje voditeljica stranke, ki želi spraviti Rumunsko zopet v vojno proti Turcom. Kralj se je v zadnjih dramatičnih dneh le malo oglašil: kraljica pa je odločno za to, da se napove vojna Nemčiji in vojna stranka se je zgrnila okoli nje kakor so se zbirali okoli nje boji in ranjeni, odkar je Rumunska postala ena vojskujočih se držav.

Kraljica Marija, bodisi pomagajo in strežeh bolnikom, ali pa navdušujo narod na boj, da se obr- prazenjeno. Žalost in trpljenje že krivični, vsiljeni mir, je bila kraljicino ina svoje odrešenje sa vedno nepogojena prikazen skozi vse težke dneve. Za ostali svet: O tem piše:

je živa in nepozabljiva slika te vojne. In ako bo šla Rumunska zopet v boj, bo k temu kraljica v veliki meri pripomogla. Anglesko govorečim zaveznikom pripoveduje kraljica Marija o svojih domovini in o svojem vojnem delovanju v nekaterih člankih, ki bodo v kratkem objavljeni v knjigi "Rumunska večeraj in danes". Njen najmlajši otrok princ Mircea je umrl za tifusom, ko so avstrijsko-nemške armade korakale proti Bukarešti; nekega jutra je padlo okoli palače, v kateri je ležal bolni priine, 72 strelav. Kmalu po njegovi smrti je bilo mesto izdušujo narod na boj, da se obr- prazenjeno. Žalost in trpljenje že krivični, vsiljeni mir, je bila kraljicino ina svoje odrešenje sa vedno nepogojena prikazen skozi vse težke dneve. Za ostali svet: O tem piše:

Štedite z lučjo

V oktobru se bo potisnilo ure nazaj in tekem jeseni in zime bomo izgubili vsak dan po eno uro svetlobe. To pomeni, da bo treba umetno luč prizgati eno uro preje vsak večer in da morajo razsvetljevalne družbe požgati več kuriva za dobavo luči.

Da se teza kuriva ne troši, opremite svojo trgovino ali dom s tavnstven svetilkami. One dajejo največ in najboljšo luč za najmanj denarja.

The New York Edison Company

General Offices: Irving Place and 15th Street
Branch Office Show Rooms for the Convenience of the Public
44 Broadway
10 Irving Place
15 East 22nd Street

Vaščevalci in vajar varčevalce omolje na prodaj v vse mali obrat-

"Zdaj ni čas, da bi jokali v temi ni izbi; tudi ni čas, da bi vzdihovali; zdaj ni čas odpočitka.

Moja žalost me ne sme ločiti od drugih žalosti; mora biti le dodati na vez med menoj in mojim narodom; ne smem biti ločena od njega v času, ko me najbolj potrebuje.

Moja dežela me kliče; in dasi je legla tema kot plašč na mojo dušo, vendar moram še enkrat natožiti breme in hoditi....

Zato sem pustila svoje vsakdanje navade in sem šla na več krajev, noseč svojo bolesto med najbolj nesrečne in zapuščene, noseč svojo žalostno srce med one, ki niso potrebovali besed, temveč samo božanja in ljubezni.

Napol v otmotici sem potovala po mnogih krajih naše dežele, vozec se z avtomobilom milje in milje da leč po brezkončnih cestah v umirajoči seziji leta; potovala senzskozi mirne doline; čez robate gore, čez planjave, kjer so bila žitna polja in moja duša je bila ena s to deželo, njen smrtni boj je bil smrtni boj mojega sreča, vpitje ranjenecv je bilo vpitje mojega otroka, ki sem ga izgubila; in kadar sem se sklonila čez posteljo umirajočega, ne vem več, ali sem joka la nad njegovo bolečino ali nad svojo.

Tam v temnih kotih so ležali ranjeneci in trpeli; svoje spačene irzravnice obrazce so obrnili proti steni, proč od zemlje, od zavojevane meje, od polja in vasi, mest in gozdov; zdelo se je, kot da se dviga proti oblakom jok in stok.

In zdelo se mi je, da se moram skloniti in vzdigniti te bolečine z obema rokama in jih nesi s seboj da jih odzvamem onim, ki niso mogli nesti takega bremena.

Kaj sem se mogla storiti? Ali sem mogla z velikostjo svoje ljubezni rešiti svojo domovino? Ali sem mogla s svojo ljubeznijo rešiti življenje svojega otroka?

Je pa ena ura, o kateri še nisem govorila — ura teme in žalosti katere ne maram deliti z nikomur ura, ko sem morala nositi svojo glavno zelo visoko, da nikdo ni mogel videti solz v mojih očeh, ura ko mi ni preostalo drugega kot gledati iz te zemlje skozi mračno bodočnost, ki pripada samo Bogu.

V tej uri sem morala biti močna, ne da bi vpila in jokala ter to žila, temveč iti svojo pot v izgnanstvo pripravilo in mirno, da se iz ognem vsaki paniki, da nikdo ne bi mogel biti vznemirjen. Drugi so bili odvisni od mene; vseh oči so bile obrnjene na mene, da vidijo, kako bom prenesla to, kar je bilo nezno, in tako sem molčala; v tej uri je samo molk mogel pomagati.

Od tedaj so pretekli trije meseci, trije dolgi meseci, mesci, ki so bili leta, tako polni so bili strahu, žalosti in trpljenja. Meseci, v katerih sem živela blizu sreča mojega naroda, meseci, ko sem čula njegovo vpitje in sem upala njegova upanja in se bala njegovega strahu; meseci, ko sem se z njim borila in žnjim jokala, delajoč vse kar bi mi olajšalo breme in da bi posušila njegove solze.

Ako pa so ure, ko more samo molk napraviti razmere, da jih je mogoče prenesti, so pa zopet druge ure, ko ima človek pravico povzdigovati svoj glas in povedati svoje hrepenenje in mrzno.

Tri mesece je že, odkar nam je bila vzeta Bukarešta, odkar je sovražnik sunil v srce naše dežele. Trije meseci — in danes si želim vse one, ki ljubijo, vse one, ki jokajo in vse one, ki želijo obrniti svoje oči z mojimi v ono veliko razdaljo in se spomniti tega, kar smo izgubili.

Občutek imam, kakor da bi morala splezati na visoko goro, višje, višje, tako dolgo, da bi dospela na vrh, od koder bi vsaj mogla zazreti oni dim, ki se dviga iz onega mesta, ki je bilo nekdanje naše ljubljeno in prijazno središče, in ki zdaj leži priklenjeno in molčeče v rokah brezsrčnih vpadničev.

Da, srce naše dežele! Utripajoče središče, ki nas je združevalo, hranilo našo moč in nas navdajalo s ponosom. Kdo med nami bo poza bil na one dneve strahu, ko je izginilo vse upanje, ko so nam topovi z vseh strani pošiljali strašne poročilo, nas svarili, govoreč nam da nevarnost prihaja vedno bližje in da prihaja slednjič beg in izgnanstvo in tuga in tema!

Težko je govoriti o svojo bolesto, ako je bilo trpljenje vseh tako zelo veliko in ako danes govorim o svoji tugi, storim to, ker vem, da je to tuga moje dežele, ker se tišče in tišče glasov oglašajo na mojega, kadar govorim o tem, nad čemur žalujemo; ako govorim o tem, kar je za našo bojno črto, ki kakor rana na prsih mžaktere, razje našo trpno domovino na dve.

O, Bukarešta, pustila sem te brez besede slovesa, jaz, katero so me tako pogosto pozarjavljali v tvopih ulicah! ERkli so mi, da se moram tiho ukrasti od tebe, ne smem kazati žalosti, ne smem reči "bogom", da ne smem pokazati svojega ginjenja, da ne povzročim bojazni v srcih onih, ki so imeli ostati!

Zdelo se mi je, da sem izdajalka, ko sem te zapuščala in prepustila tvoji usodi. Šla sem od tebe da nisem videla tvojih bolečin, pustila sem te brez obrambe onim, ki bodo nekdanj pili kri tvojega sreča.

na njegov grob, na kupe ga naloži okoli njega, napolni celo cerkev s cvetjem, tako da bo on, ki je bil tako dolgo sam, deležen tvoje zahvalne molitve".

Smrtna kosa

13. t. m. je umrl v Washingtonu, D. C., mornarični poročnik Lawrence Townsend. Podlegel je bolezni, influence, vsled prenapornega dela, katero mu je nalagalo njegovo zavzemanje v prid tlačnih avstro-ogrskih narodov, zlasti Jugoslovnanov. Velik naš prijatelj in zagovornik si je prostovoljno nadel nalogo, pomagati našemu narodu v boju za osvoboditev in zedinjenje ter nam je sel povsod na roke. Sam kar najbolje poučen o našem položaju in o našem zibanju, je največ pripomogel, da se se zainteresirali za to vprašanje tudi drugi odlični Amerikanci in da je dospelo tako visoko, kakor se nahaja danes. Bil je vedno v najozjem stiku z Jugoslovanskim Narodnim Svetom, kateremu je sel v vsakem oziru na roko, ga obveščal o vsem potrebnem, dajal nasvete in prihajal po informacije. Sodeloval je pri vseh prireditvah in korakih v prid našega naroda, in še zdaj dan, ko je legel, je sodeloval pri banketu novovstanovljene zveze srednjeevropskih narodov. S polno pravico se more tedaj reči, da je postal žrtev svojega prizadevanja za stvar tlače-

NAZNAVILLO IN ZAHVALA.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznavjamo, da je postal žrtev lauskega militarizma naš nad vse ljubljeno sio, oziroma brat

Sergeant FRANK A. GABRENJA nekje v Franciji, v večerih dobi 23. let.

Na tem mestu se najsrčneje zahvaljujemo vsem, ki so nas obiskali v nesreči ter nas tolažili v času, ko smo najbolj potrebovali ljube. Bog ne daj, da bi se koga drugega zadel tako hud udarec, kakor je nas.

Tebe, našo dobri, nepozabljeni sin, ne bomo nikdar pozabili; ohranili te bomo v vednem spominu. Preselil si se v kraj miru, kjer te ne moti hrup življenja. Zupustil si nas v najlepši dobi svojega življenja, ko nisi dopolnil še 23 let. Dal si svoje mlado življenje za demokracijo in za svobodo naše domovine. Počivaj v miru; saj ne bo dolgo, da se vidimo nad zvezdami.

Zaljučoči ostali: Frank Gabrenja, oče, Elizabeta Gabrenja, mati, Edward, korporal v ameriški armadi v Franciji, Louis, William, Victor, Charles in Vincent, bratje, Angela, Elizabeta, Matilda in Adalina, sestre.

Johnstown, Pa., 22. okt. 1918. (25-28-10)

NAZNAVILLO IN ZAHVALA.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznavjamo, da mi je krita smrt vzela mojo ljubljeno ženo oz. mater

MARGARETO BAVEC, staro 31 let; po tri tedne trajajoči bolezni je dne 7. oktobra, previdnega s sv. zakramenti, v Gospodu zasopala. Zemeljske ostanke smo pokopali 10. oktobra na katoliškem pokopališču v Tarentunan, Pa.

Tem potom se zahvaljujem dragim prijateljem, ki so me tolažili v času njene bolezni ter jo obiskali na mrtvaškem odru. Najlepša zahvala Mrs. Johani Jakovae za krasni venec, ki ga je ranjki podarila na mrtvaški oder. Srčna zahvala Mr. Matevzu Avein in njegovi soprogji za njih požrtvovalnost.

Ranjka je bila doma iz Starega trga pri Ložu, prej Margareta Ravšelj.

Počivaj v miru, nepozabljena žena in mati petih otrok.

Zaljučoči ostali: Anton Bavec, soprog, Anton in Stanislav, sinova, Terezija, Margareta in Stefanija, hčere, Braekenridge, Pa. (24-26-10)

SLOV. DELAVSKA PODPORNNA ZVEZA
Ustanovljena dne 16. avgusta 1908.
Izkoprirana 22. aprila 1909 v držiavi Penna.

GLAVNI URADNIKI:
Predsednik: IVAN PROSTOR, 1088 Norwood Rd., Cleveland, Ohio.
Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 118, West Newton, Pa.
Glavni tajnik: BLAŽ NOVAK, 631 Main St., Johnstown, Pa.
1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.
2. Pom. tajnik: ANDREJ VIDRICH, 20 Main Street, Conemaugh, Pa.
Blagajnik: JOSIP ŽELJ, 862 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pom. blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 29 Bridgeport, Ohio.

POSODNI ODBOR:
Predsednik: MARTIN OBBERZAR, Box 77, East Mifflintown, Pa.
1. poročnik: FRANK TROBČIČ, R. F. D. 3, Box 146, Fort Smith, Ark.
2. poročnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VEROVNI ISKAVNIKI:
Glavni uradnik: JOSEF V. GRAHER, 948 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.
Glavni uradnik: 624 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO:
"GLAS NARODA", 83 Courtland Street, New York City.

Osnovna družba, oskrba njih uradniki, so uljudno prošni, pošiljati vsa dopisa naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštne, Expressnih, ali Banknih denarnih nakaznic, ali kakor pa se potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovijo: Blaž Novak, Title Trust & Guarantee Co. In tako naslovljene pošiljajo s mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika. V slučaju, da opanjo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika, da se v prihodnje popravljajo.

Rad bi izvedela za sestrično HELENO CERAR, omoženo BIRK, nadalje MARLJO CERAR, ki je sedaj omožena, pa ne vem, kako se piše, nadalje ALOJZIJA CERAR in MATIJO CERAR; vsi so doma iz Sv. Trojice pri Dobu. Pred časom so bili nekje v Pennsilvaniji. Kdor ve za naslov od kojega navedenih, naj mi blagovolj naznani, ali naj se pa sami oglašijo, imam nekaj važnega sporočiti. Naslov je: Mary Berk, Box 161, Eveleth, Minn. (24-26-10)

Zelim izvedeti za mojo svakinjo MARLJO SUTE. Stara je 47 let in doma iz Dolenje Podgore. Pred časom je služila nekje v Brooklynu, N. Y. Kdor rojakov ve za njen naslov, naj mi blagovolj naznani, ali pa naj se sama oglašijo, ker ji želim izplačati njeno jersbino iz starega kraja. Moj naslov je: Mary Sute, 414 Garfield St., Eveleth, Minn. (24-26-10)

Zelim izvedeti za mojega sina MARKA SUTE. Star je 32 let, doma iz Gorenje Podgore. Pred tremi leti je bil v Bisbee, Ariz, potem v Californiji pozneje pa sem čul, da se je preselil v Tonopah, Nev. Kdor rojakov mi more sporočiti njegov naslov, mu bom zelo hvaležen, ali naj se pa sam oglašijo, ker mi imam več važnega sporočiti. — John Sute, 414 Garfield St., Eveleth, Minn. (24-26-10)

RAZPIS SLUŽBE.
Društvo Slovenski Nar. Dom v Waukeganu, Ill, razpisuje službo hišnika ali osterbnika v Slov. Nar. Domu. Kdor Slovencev želi sprejeti službo, naj se obrne na urad Slov. Nar. Doma, kjer dobi vsa natančna pojasnila. Naslov na odbor: Slov. Nar. Dom, 1333 South Sheridan Road, Waukegan, Ill. (24-26-10)

Dr. Koler
SLOVENSKI ZDRAVNIK
638 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.
Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik v Pittsburghu, ki ima 55-letno prakso v zdravilstvu vsah malih boleznih.
Nastopajoči krivi zdravniki v svojem delu, ki ga je izučil v praksi, če imate kaj, ki vas muči, vohajte na Koler, pridite in izkušite, vam bom kri. Ne čakajte, kot to delujejo na nekem.
Vse moške bolezn zdravim po študentski metodi. Kakor hitro opazite, da vam preneha zdravje, ne čakajte, temveč pridite in las vam bo kmalu popolnoma.
Hidrocele ali vnetje kile zdravim v 48 urah in brez huda operacije. Zdravim malarijo, ki povzroča poltelice in krhla in bruh in vnetje testisov, ki povzročajo žilce, celivstva in polivostjo.
Nevralgije, migrene, bolečine v vratu, v oči, v glavi in drugo vnetje bolezn, ki nastanejo vnetje testisov, ki povzročajo vnetje testisov in vnetje testisov in vnetje testisov.
Uračno ura: vsakdan od 8. ure zjutraj do 6. urevečer; v petih od 8. ure zjutraj do 6. urevečer; ob nedeljah od 10. ure zjutraj do 6. urevečer.
P. O. Box 772, City Hall Bldg., New York, N. Y.
Rojaki, naročite se na "GLAS NARODA", največji slovenski časnik v Združenih državah.